

POVED

V prejšnjih razredih osnovne šole si spoznal, da je poved vsako zaključeno sporočilo, ki se začne z veliko začetnico in konča s končnim ločilom.

*PRIMERI: Dežuje. Kam si namenjena? Domov. Pazi, spodrsnilo ti bo!
Rada imam sadje, čokolado, zelenjavo ...*

ENOSTAVČNA POVED

- Poznamo **enostavčno** poved, ki je sestavljena iz **enega stavka** oz. ima samo **eno osebno glagolsko obliko**.

Učiteljica **pripravlja** navodila za učence.

- Takim povedim določamo **stavčne člene** (povedek, osebek, predmet in prislovna določila načina, vzroka, kraja in časa).

VEČSTAVČNA OZ. ZLOŽENA POVED

- Poznamo pa tudi večstavčne oz. zložene povedi, ki vsebujejo vsaj **2 osebni glagolski obliki**.

Medtem ko *se je pogovarjala* po telefonu, *je* učiteljica *pripravljala* navodila za učence.

- Večstavčne povedi so lahko zložene **podredno** ali **priredno**.

PODREDNO ZLOŽENA POVED

- Podredno zloženo poved si spoznal v 8. razredu. Veš, da ji lahko določimo **glavni** in **odvisni** stavek.

Ko je učenec ugasnil računalnik, *je šel na sprehod.*
////////////////////////////////////

Kdaj je šel na sprehod?

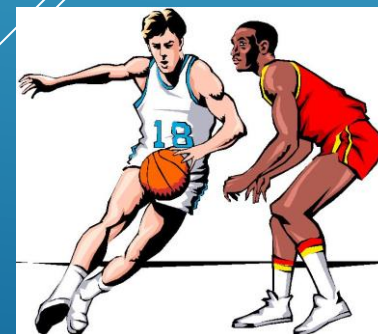
Časovni odvisnik

PRIREDNO ZLOŽENA POVED

- ▶ V 9. razredu boš bolj podrobno spoznal **priredno zloženo poved**.
- ▶ V taki povedi so stavki v **enakovrednem** razmerju (ne moremo določiti glavnega in odvisnega stavka).
- ▶ Vsak od stavkov, ki sestavljajo poved, bi lahko stal samostojno.
- ▶ Po njih se ne moremo vprašati.

PRIMER: Jure igra košarko in hodi v glasbeno šolo. → Jure igra košarko. Jure hodi v glasbeno šolo.

- Priredno zloženo poved oz. **priredje** poimenujemo glede na razmerje med stavkoma.

VEZALNO PRIREDJE

- ▶ To priredje izraža **hkratnost**, soobstajanje in zaporednost. Dogodka lahko potekata istočasno ali neistočasno.
- ▶ **Vezni**: in, pa, ter.
- ▶ **Ve**jice med stavkoma **ni**.
- ▶ *Učiteljica piše **in** riše po tabli **ter** razlaga snov.*

VEZALNO PRIREDJE

► PAZI!

- Če pred veznikom IN stoji vrinjeni stavek, vejico napišemo.

Uživali smo v kosilu, ki je bilo zelo okusno, in se lepo pogovarjali.

- Veznik TER uporabljamo samo takrat, kadar bi bil veznik IN v povedi ponovljen.

Zapihal je veter in ladja se je začela pozibavati ter se spopadati z valovi.

- Kadar veznike izpustimo, namesto njih napišemo vejico.

Rad poje in pleše in skače in jadra. Rad poje, pleše, skače in jadra.

Veznik PA ni knjižni, razen v primeru, ko ne stoji na začetku drugega stavka.

Neknjižna raba: Zvečer sem gledal televizijo **pa** jedel kokice.

Knjižna raba: V nedeljo bom šla na morje, z mano **pa** bo šel moj brat Janez.

VEZALNO PRIREDJE

Pretvorba iz časovnega odvisnika v vezalno priredje.

PRIMER: Zjutraj se zbudim. Umijem si zobe.

Zjutraj se zbudim in si umijem zobe. VEZALNO PRIREDJE

Po priredju se ne moremo vprašati. Prepoznamo ga po vezniku.

Ko se zjutraj zbudim, si umijem zobe. ČASOVNI ODVISNIK
////////////////////////////////////

GLAVNI STAVEK

Kdaj si umijem zobe? Ko se zbudim.

VAJA ZA UTRJEVANJE

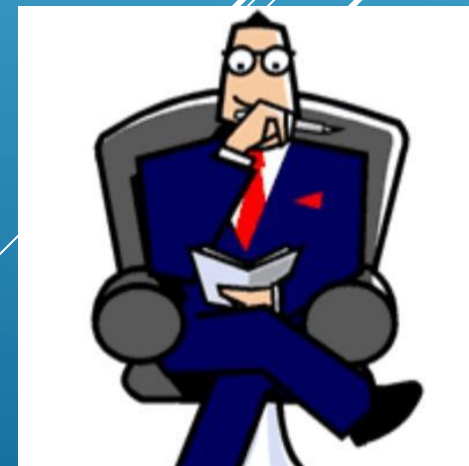

► Spodnje stavke poveži v vezalno priredje.

- Rad skače po travi. Uživa v obrezovanju dreves.
- Na poroki je ženin poljubil nevesto. Zavriskal je na ves glas.
- Včeraj so poležavali. Cel dan so bili oblečeni v pižame.

STOPNJEVALNO PRIREDJE

- ▶ Pri tem priredju naslednji stavek z vsebino **presega** prejšnjega.
- ▶ **Vezniki:** ne samo – ampak tudi, ne le – temveč tudi, ne – ne, niti – niti.
- ▶ **Vejica:** pred ampak in temveč **je**, pred ne – ne, niti – niti je **ni**.
- ▶ Direktor **ni le** ukazoval, **ampak** je **tudi** sam pomagal.
- ▶ Ni me **niti** poslušal **niti** upošteval.

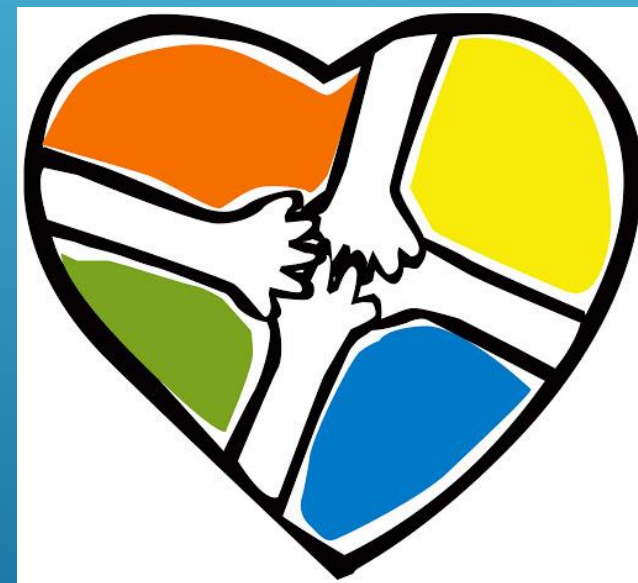
VAJI ZA UTRJEVANJE

- ▶ **Spodnje stavke poveži v stopnjevalno priredje. Za vsak par stavkov uporabi drug veznik.**
 - Nisem poslala sporočila. Tudi poklicala te nisem.
 - Plesali smo z domačini. Na izletu smo dobro jedli in pili.
- ▶ **Spodnje stavke nadaljuj v stopnjevalno priredje.**
 - Andrej še ni bil na Luni ...
 - Ne zna šivati ...
 - Poštar ni prinesel kuverte ...

LOČNO PRIREDJE

- ▶ Vsebina prvega in drugega stavka se med seboj **izključujeta**.
Dopolnjevalni del podaja izbirno možnost.
- ▶ **Vezniki:** ali – ali, oziroma, bodisi – bodisi.
- ▶ **Vejice** med stavkoma **ni**.
- ▶ ***Ali** mi pomagaj **ali** pa se mi umakni.*

VAJA ZA UTRJEVANJE

- ▶ Spodnje stavke združi v ločno priredje. Uporabi različne veznike.
- Pri pouku Katja ves čas klepeta. Med poukom riše po zvezku.
- Pridi sem. Odidi proč.
- Kupili bomo veliko hrane. Jutri bomo lačni.